

การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความและการรู้เท่าทันสื่อ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยประยุกต์ใช้แนวการสอนของจังหวัดอะคิตะ

DEVELOPMENT OF READING COMPREHENSION ABILITY AND MEDIA
LITERACY OF GRADE 6 STUDENTS THROUGH
AKITA ACTION LEARNING MANAGEMENT

เพ็ญศิริ ชี้อสัตย์ / PENSIRI SUESUD ¹

พิณพนธ์ คงวิจิตร / PINPON KONGWIJIT ²

กิงกาญจน์ บุรณสินวัฒนกุล / KINGKARN BURANASINVATTANAKUL ³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้แนวการสอนของจังหวัดอะคิตะ และ 2) เพื่อศึกษาการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้แนวการสอนของจังหวัดอะคิตะ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัตติ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความ 2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ และ 3) แบบวัดการรู้เท่าทันสื่อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยประยุกต์ใช้แนวการสอนของจังหวัดอะคิตะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. การรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยประยุกต์ใช้แนวการสอนของจังหวัดอะคิตะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การอ่านจับใจความ, การรู้เท่าทันสื่อ, แนวการสอนของจังหวัดอะคิตะ

¹ นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ดร. ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ดร. หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ABSTRACT

The purposes of the research were to: 1) compare the reading comprehension ability of grade 6 students before and after learning through Akita action learning management; and 2) study the media literacy of grade 6 students before and after learning through Akita action learning management. The sample was a class of 30 grade 6 students in the second semester of academic year 2019 of Anubanbangkruay (Wat Siprawat) School under the Office of Nontaburi Educational Service Area 1, derived by cluster sampling. The research instruments were 1) learning management plans for reading comprehension, 2) a reading comprehension test, and 3) a media literacy test. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, and dependent t-test.

The findings were as follows:

1. The reading comprehension ability of grade 6 students after learning through Akita action learning management was higher than that of before at .05 level of statistical significance.

2. The media literacy of grade 6 students after learning through Akita action learning management was higher than that of before at .05 level of statistical significance.

Keywords: reading comprehension, media literacy, Akita action learning management

บทนำ

การอ่านจับใจความเป็นทักษะขั้นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งสำหรับนักเรียน เพราะสามารถช่วยให้ผู้อ่านหรือนักเรียนเข้าใจถึงเรื่องที่อ่านอย่างถูกต้อง และเป็นพื้นฐานของการอ่านระดับสูงอื่น ๆ ดังที่นักวิชาการหลายท่าน เช่น บันลือ พลฤกษ์วัน (2530: 48) ผะออบ โปชะกะฤกษ์ (2532: 39) จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และบาหยัน อิมสำราญ (2547: 45) ได้ให้ความสำคัญกับการอ่านจับใจความว่าการอ่านจับใจความเป็นพื้นฐานสำคัญมากสำหรับการอ่านในระดับที่สูงขึ้น ถ้านักเรียนอ่านไม่เข้าใจและจับใจความสำคัญไม่ได้จะเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเรียน อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันพบว่านักเรียนยังขาดความสามารถในการอ่านจับใจความ ดังที่โครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (Programme for International Student Assessment หรือ PISA) ซึ่งเน้นการประเมินสมรรถนะของนักเรียนวัย 15 ปี ในการใช้ความรู้และทักษะเพื่อเผชิญกับโลกในชีวิตจริงในด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ โดยในปี พ.ศ. 2561 พบว่านักเรียนไทยทั้งกลุ่มที่มีคะแนนสูงและกลุ่มที่มีคะแนนต่ำมีจุดอ่อนอยู่ที่ด้านการอ่าน ซึ่งใน PISA 2018 เป็นการประเมินการอ่านเนื้อหาสาระที่มาจากแหล่งข้อมูลเดียวและหลายแหล่งข้อมูล อีกทั้งสิ่งที่นักเรียนได้อ่านส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบดิจิทัลซึ่งสะท้อนถึงธรรมชาติของการอ่านที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ของโลกและสอดคล้องกับการใช้ข้อมูลในชีวิตจริงของ

ผู้คนทั่วโลก (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2562: 3) นอกจากนี้ สถาบันทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน ได้วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ปี พ.ศ. 2561 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในวิชาภาษาไทย พบว่า มีผู้เข้ารับการทดสอบการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) 701,484 คน มีคะแนนเฉลี่ย 55.90 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน, 2561) จะเห็นว่าคะแนนเฉลี่ยค่อนข้างน้อย เมื่อเทียบกับ 100 คะแนนเต็ม อีกทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 1 ได้วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานวิชาภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เช่นเดียวกัน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีผลคะแนนเฉลี่ยในสาระการอ่าน เป็นลำดับที่ 3 รองจากสาระวรรณคดีและวรรณกรรม และหลักภาษา คือมีคะแนนเฉลี่ย 68.9 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 1, 2561) ผลการประเมินข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าจากระยะเวลาที่ผ่านมาตั้งแต่เริ่มการทดสอบในสมัยแรกจนถึงปัจจุบัน ปัญหาที่สำคัญและมีผลคะแนนน้อยมาโดยตลอดคือปัญหาการอ่าน ดังนั้นจึงต้องเริ่มแก้ปัญหาการอ่านก่อนเป็นอันดับแรก โดยเฉพาะการอ่านจับใจความ ซึ่งเป็น การอ่านขั้นพื้นฐานที่สุด

โรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัต) ได้รับการประเมินความสามารถพื้นฐาน ด้านการอ่าน การเขียนของนักเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยใช้แบบทดสอบจากสำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 1 ปีการศึกษา 2561 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 1, 2561) พบว่าการประเมินด้านการอ่านรู้เรื่องอยู่ในระดับดี แต่ยังคงอยู่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่โรงเรียนกำหนดคือ นักเรียนต้องได้ระดับดีมาก ร้อยละ 30 และเมื่อสัมภาษณ์ครูภาษาไทยโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัต) พบว่าสาเหตุที่นักเรียนมีปัญหาด้านการอ่านจับใจความอาจเนื่องมาจากนักเรียนส่วนใหญ่ไม่ชอบอ่านหนังสือ มักคัดลอกงานจากอินเทอร์เน็ตมาส่งโดยไม่กลั่นกรองมาก่อน ไม่ชอบการอภิปรายเนื้อหาที่อ่าน ไม่สนใจการทำแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความจากหนังสือ เมื่อให้ทำแบบฝึกจับใจความเป็นรายบุคคล นักเรียนจะเกิดความไม่มั่นใจ หาประโยชน์ใจความสำคัญไม่ได้ นอกจากนี้ยังพบอีกปัญหาหนึ่งที่สัมพันธ์กับปัญหาการอ่านจับใจความก็คือ ปัญหาการรู้เท่าทันสื่อ

ปัญหาการรู้เท่าทันสื่อ คือปัญหาที่นักเรียนใช้สื่อสังคมออนไลน์โดยขาดการสรุปใจความสำคัญและขาดการใช้วิจารณญาณ ทำให้เสี่ยงต่อการถูกล่อลวงได้ ถือเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่สำคัญเกิดควบคู่กับปัญหาการอ่านจับใจความ รวมไปถึงการใช้วิจารณญาณในการอ่านด้วย เนื่องจากโลกยุคปัจจุบันเป็นโลกแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีเครือข่ายเชื่อมโยงไปได้ไกลทั่วโลก จึงทำให้สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ อย่างไม่มีที่สิ้นสุด สื่อออนไลน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของบุคคลในสังคมเป็นอย่างมาก ตั้งแต่การสื่อสาร ข่าว การบริการ การตลาด ฯลฯ จึงทำให้การรับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ นั้นจำเป็นต้องใช้วิจารณญาณให้รอบคอบในการกลั่นกรอง และตรวจสอบข้อมูลก่อนที่จะเชื่อหรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารนั้นออกไป หลายครั้งที่นักเรียนละเลยและไม่ใส่ใจที่จะพิจารณาในเรื่องเหล่านี้ สังเกตจากการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการค้นคว้าข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต รวมถึงการสัมภาษณ์ครูภาษาไทยโรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัต) พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มักคัดลอกข้อความมาส่งครูโดยไม่พิจารณาใจความ

สำคัญ ความน่าเชื่อถือของข้อมูลและแหล่งที่มาของข้อมูล หรือบางครั้งอ่านเรื่องแล้วจับใจความสำคัญของเรื่องไม่ได้ก็ทำให้ไม่สามารถพิจารณาข้อมูลข่าวสารได้อย่างถูกต้อง ตรงตามจุดประสงค์ของสื่อ เมื่อนักเรียนไม่ใฝ่หาความรู้พัฒนาตนเอง เผยแพร่ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง รับสารที่ไม่ถูกต้อง นักเรียนอาจถูกล่อลวงหรืออาจสร้างความแตกแยกในสังคมได้ ประเทศชาติก็จะไม่พัฒนา แต่ถ้านักเรียนมีทักษะการรู้เท่าทันสื่อจะทำให้สามารถเข้าใจเนื้อหาสื่อ ตัดสินใจ ประเมินค่า และไม่ถูกรอบงำจากสื่อในทางที่ไม่เหมาะสมได้ ฉะนั้น ปัญหาด้านการอ่านจับใจความและปัญหาการรู้เท่าทันสื่อจึงเป็นปัญหาแรกที่ต้องแก้ไขและพัฒนาควบคู่กัน การจัดการเรียนรู้ลักษณะหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความและการรู้เท่าทันสื่อให้ดีขึ้นคือ การใช้แนวการสอนของจังหวัดอะคิตะ

แนวการสอนของจังหวัดอะคิตะ เป็นการจัดการเรียนการสอนของจังหวัดอะคิตะ ประเทศญี่ปุ่น ที่มีผลการประเมินตามแนว PISA สูงสุดของประเทศตลอด 15 ปีที่ผ่านมา จากผลการสำรวจ PISA ในปี พ.ศ. 2546 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนประเทศญี่ปุ่นตกจากอันดับโลกมาหลายอันดับ คนญี่ปุ่น เรียกผลการสำรวจนี้ว่า “PISA SHOCK” เมื่อกระทรวงศึกษาธิการประเทศญี่ปุ่นทราบผลการสำรวจในครั้งนี้ จึงได้เริ่มดำเนินการสำรวจสถานการณ์เรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาทั่วประเทศ โดยแนวการสอนของจังหวัดอะคิตะ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่น่าสนใจในประเทศญี่ปุ่น กระบวนการนี้ริเริ่มจากการแลกเปลี่ยนด้านวิชาการของครูผู้สอนในลักษณะของชุมชนปฏิบัติ เริ่มจากครูวิชาคณิตศาสตร์ และวิชาภาษา แล้วพัฒนาจนกลายเป็นขั้นตอนการสอนเฉพาะขึ้นมาอย่างโดดเด่น ซึ่งสามารถทำให้ผลคะแนนการสอบ PISA ของนักเรียนทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในจังหวัดอะคิตะสูงกว่าจังหวัดอื่น ๆ ในประเทศญี่ปุ่น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 เป็นต้นมา ซึ่งแนวการสอนของจังหวัดอะคิตะ เป็นการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการที่ให้นักเรียนได้คิดผ่านการอภิปรายกันเป็นกลุ่ม โดยมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ตั้งข้อสังเกตในการเรียนรู้ ขั้นที่ 2 สร้างความคิดของตัวเอง ขั้นที่ 3 อภิปรายกันเป็นคู่ กลุ่มหรือทั้งชั้นเรียน และขั้นที่ 4 ทบทวนเนื้อหาและวิธีการเรียนรู้ (คณะกรรมการการศึกษาจังหวัดอะคิตะ, 2559)

ทั้งนี้ แนวการสอนของจังหวัดอะคิตะนี้ ได้รับการพิสูจน์ผ่านการเรียนการสอนในทุกรายวิชาของจังหวัดอะคิตะ ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งพบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ดี และยังคงรักษาระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาให้อยู่ในระดับต้นของประเทศมาโดยตลอด (คณะกรรมการการศึกษาจังหวัดอะคิตะ, 2559) นอกจากนี้คณะกรรมการการศึกษาจังหวัดอะคิตะ ได้เชิญชวนหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย ได้แก่ คณะกรรมการการศึกษา มหาวิทยาลัย โรงเรียนที่ให้ความร่วมมือในการวิจัย เป็นต้น นำแนวการสอนของจังหวัดอะคิตะ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนส่งเสริมการแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศ โดยนำแนวทางการศึกษาของจังหวัดอะคิตะมาประยุกต์ใช้ และเป็นพื้นฐานในการดำเนินการวิจัยร่วมกันตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 เนื่องจากบริบทของโรงเรียนในจังหวัดอะคิตะและโรงเรียนในประเทศไทยไม่แตกต่างกันมากนัก กล่าวคือมีแนวคิดจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญเหมือนกัน ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนเหมือนกัน ดังนั้นสภาพการศึกษาในประเทศไทยจึงมุ่งศึกษาวิจัยการเรียนการสอนแนวนี้เพื่อที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด แต่ก็มีข้อจำกัดบางอย่างที่อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอน

อาทิ การใช้กระดานแม่เหล็ก การใช้สื่อการเรียนรู้จำนวนมากสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับคาบเรียนหนึ่ง ๆ ซึ่งในบางโรงเรียนอาจไม่เอื้ออำนวยมากนัก อย่างไรก็ตาม โรงเรียนในประเทศไทยสามารถปรับประยุกต์ใช้กระดานดำทั่วไปแทนการใช้กระดานแม่เหล็กแบบประเทศญี่ปุ่นได้ ดังนั้นสภาพการศึกษาได้วิจัยการใช้การเรียนการสอนเชิงรุกดังกล่าวมาระยะหนึ่งพร้อมนำแนวการสอนของจังหวัดอะคิตะมาทดลองในสถานศึกษาของประเทศไทย 4 แห่ง ได้แก่ ในสังกัดกรุงเทพมหานคร 2 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนราชมนตรี และโรงเรียนคลองพิทยากรณ์ และพื้นที่จังหวัดนนทบุรี 2 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนประชาอุทิศ และโรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ ตั้งแต่ช่วงกลางปี พ.ศ. 2560 ซึ่งเป็นกิจกรรมทางวิชาการลักษณะหนึ่งเพื่อตอบโจทย์การปฏิรูปการศึกษาประเทศไทย ปัจจุบันงานวิจัยเกี่ยวกับแนวการสอนของจังหวัดอะคิตะในประเทศไทยมีเพียง 1 เรื่อง คือ งานวิจัยเรื่องการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยประยุกต์ใช้วิธีการสอนเชิงรุกของจังหวัดอะคิตะ (Akita Action) ของสุภาพร พิมพ์บุษมา (2552) จะเห็นว่าการวิจัยดังกล่าวใช้กับการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ เนื่องจากเป็นแนวการสอนใหม่ที่นักวิชาการในวงการศึกษากำลังวิจัยและศึกษาค้นคว้า

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความและการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัติน) โดยมาประยุกต์ใช้แนวการสอนของจังหวัดอะคิตะ เพื่อปลูกฝังพื้นฐานการอ่านที่ดีให้กับนักเรียน โดยเฉพาะด้านการอ่านจับใจความควบคู่กับการรู้เท่าทันสื่อ เพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้แนวการสอนของจังหวัดอะคิตะ
2. เพื่อศึกษาการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้แนวการสอนของจังหวัดอะคิตะ

สมมติฐานการวิจัย

1. ความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยประยุกต์ใช้แนวการสอนของจังหวัดอะคิตะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. การรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยประยุกต์ใช้แนวการสอนของจังหวัดอะคิตะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวการสอนของจังหวัดอะคิตะ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการที่ให้นักเรียนได้คิดผ่านการอภิปรายกันเป็นกลุ่ม นักเรียนจะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเกี่ยวกับหัวข้อการเรียนรู้

ที่ตนกำหนดขึ้นเอง ประกอบด้วยขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้น (คณะกรรมการการศึกษาจังหวัดอะคีเต, 2559) ได้แก่

ขั้นที่ 1 ตั้งข้อสังเกตในการเรียนรู้ คือ การจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจต่อบทเรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การใช้คำถามส่งเสริมความสนใจ การนำเสนอประเด็นเพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการหาคำตอบ การทบทวนความรู้เดิม รวมถึงการวางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกันของครูและนักเรียน

ขั้นที่ 2 สร้างความคิดของตัวเอง คือ การจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนแต่ละคนมีความรอบรู้ในบทเรียนนั้น ๆ ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การใช้คำถามพัฒนาการคิดขั้นสูง การสาธิต การแสดงตัวอย่าง การใช้แผนผังความคิด เป็นต้น

ขั้นที่ 3 อภิปรายกันเป็นคู่ กลุ่มหรือทั้งชั้นเรียน คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเปรียบเทียบความคิดของตนเองกับคู่ กลุ่ม หรือทั้งชั้นเรียน โดยต้องมีการสรุปผลการอภิปรายด้วย

ขั้นที่ 4 ทบทวนเนื้อหาและวิธีการเรียนรู้ คือ การให้นักเรียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และกระบวนการเรียนรู้ โดยอาจใช้สถานการณ์ใหม่มาทดสอบความรู้ ใช้การพูดหรือการเขียนสรุปบทเรียน การนำเสนอผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ รวมถึงฝึกให้นักเรียนคาดการณ์เกี่ยวกับการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

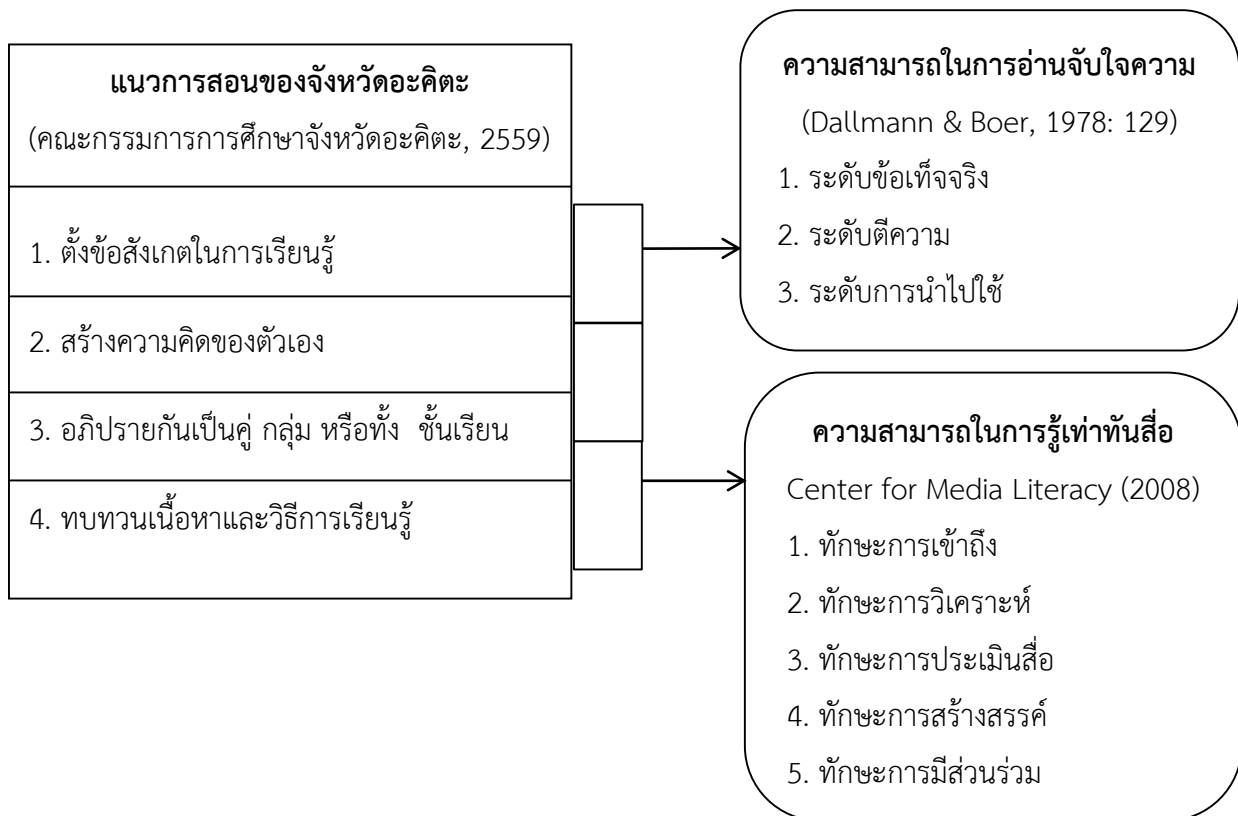
นอกจากนี้ แนวการสอนของจังหวัดอะคีเต เชื่อว่าการเขียนกระดานและการจดบันทึกตามแบบที่พัฒนาขึ้น คือเขียนจากด้านบนลงด้านล่าง และเริ่มจากด้านซ้ายมือของกระดานก่อนเสมอ ทั้งนี้จะต้องมีการเขียนหัวข้อแสดงความคิดตามขั้นตอนของแนวการสอนของจังหวัดอะคีเตดังกล่าวด้วย ทำให้เข้าใจกระบวนการคิดของนักเรียนในหนึ่งชั่วโมงอย่างเป็นขั้นตอน ยิ่งไปกว่านั้นแนวการสอนของจังหวัดอะคีเตยังให้ความสำคัญกับนาฬิกาจับเวลาบนกระดาน โดยใช้ในการกำกับเวลาช่วงทำกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ถือเป็น การสร้างวัฒนธรรมเวลาให้แก่ นักเรียน ซึ่งเป็นวินัยที่สำคัญ

ความสามารถในการอ่านจับใจความ หมายถึง การอ่านเพื่อทำความเข้าใจกับเนื้อเรื่องในระดับต้น โดยจะต้องเรียงลำดับเหตุการณ์จากเรื่องที่สามารถตั้งคำถาม ตอบคำถามได้ เก็บสาระสำคัญของเรื่องให้ได้ สรุปเรื่องที่สามารถบอกแนวคิดและทัศนคติของผู้เขียนได้ สรุปความ แปลความ และใช้ข้อมูลต่าง ๆ ช่วยพิจารณาตัดสินข้อความที่แสดงโดยนัยได้ ตลอดจนสามารถประเมินค่าสิ่งที่อ่านโดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ของการอ่านมาพิจารณาตัดสินว่าสิ่งที่อ่านถูกต้องเหมาะสมมากน้อยเพียงใด (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์, 2542: 44; ดนยา วงศ์ธนะชัย, 2542: 156; รัญจิต แก้วจำปา, 2544: 15; ประพนธ์ เรืองณรงค์, 2545; จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และบาหยัน อิมสำราญ, 2547: 45 และ Smith et al., 1980: 87) วัดได้จากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของ Dallmann & Boer (1978: 129) ซึ่งแบ่งความสามารถในการอ่านเพื่อวัดความเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่านเป็น 3 ระดับ ได้แก่ 1) ระดับข้อเท็จจริง 2) ระดับตีความ และ 3) ระดับการนำไปใช้

ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ หมายถึง การเข้าถึงสื่อ รับรู้และเข้าใจความหมายของสื่อที่หลากหลายรูปแบบ สามารถคิดวิเคราะห์ แยกแยะข้อเท็จจริง ให้เหตุผลเชิงสนับสนุนผลดี ผลเสียของสื่อ ประเมินสื่อในลักษณะต่าง ๆ ได้ พร้อมทั้งเข้าใจถึงกระบวนการผลิตสื่อ ผลผลิต อิทธิพลและผลกระทบของสื่อ

รวมถึงความสามารถในการผลิตและเผยแพร่สื่อเพื่อจุดมุ่งหมายเฉพาะ ตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดการเปิดรับสื่อ ตลอดจนสามารถเลือกเปิดรับเนื้อหาสื่อที่มีประโยชน์และหลีกเลี่ยงเนื้อหาไม่พึงประสงค์จากสื่อที่นำเสนอได้ (สุขใจ ประเทืองสุขเลิศ, 2549; พรทิพย์ เย็นจะบก, 2552; สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, 2556; ปกรณ์ ประจันบาน และอนุชา กอนพ่วง, 2559; อัญญา พลอยโสภณ และมฤชฎ์ แก้วจินดา, 2559; สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน และเครือข่ายการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองประชาธิปไตย, 2559; Aspen Media Literacy Leadership Institute, 1992; Tallim, 2003; Hobbs, 2007 และ Bazzalgette, 2007)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้แนวการสอนของจังหวัดอะคิตะเป็นแนวการสอนที่น่าสนใจและเหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้ในวิชาภาษาไทย คือ สามารถช่วยพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความและการรู้เท่าทันสื่อเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดในการอ่านได้ตามกรอบแนวคิด ดังนี้

วิธีดำเนินการ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความและการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยประยุกต์ใช้แนวการสอนของจังหวัดอะคิตะ มีรายละเอียดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (experimental research) แบบก่อนการทดลอง ผู้วิจัยใช้แบบแผนการวิจัยแบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนและหลัง (one group pretest-posttest design)

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัต) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 2 ห้องเรียน มีนักเรียนรวม 60 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 จำนวนนักเรียน 30 คน โรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัต) ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (cluster sampling)

ตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ การประยุกต์ใช้แนวการสอนของจังหวัดอะคิตะ

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการอ่านจับใจความ และความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ

สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความ ได้แก่ บทอ่านประเภทข่าวและเหตุการณ์สำคัญ บทความจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วรรณคดีและวรรณกรรม และเรื่องสั้น

ระยะเวลาในการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ใช้เวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ โดยสอนสัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง ชั่วโมงเรียนละ 60 นาที รวมเวลาที่ใช้การทดลองก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยทั้งสิ้น 18 ชั่วโมง

เครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความ จำนวน 8 แผน มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ศึกษาหนังสือ ตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการอ่านจับใจความ แนวการสอนของจังหวัดอะคิตะและการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

1.2 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แนวการสอนของจังหวัดอะคิตะ จำนวน 8 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมเป็นเวลา 16 ชั่วโมง ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-2 การอ่านจับใจความจากข่าวและเหตุการณ์สำคัญ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3-4 การอ่านจับใจความจากบทความจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5-6 การอ่านจับใจความจากวรรณคดีและวรรณกรรม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7-8 การอ่านจับใจความจากเรื่องสั้น

1.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหาและภาษา แล้วปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงแล้วไปตรวจสอบหาความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ที่มีความเชี่ยวชาญด้านเนื้อหาเรื่องการอ่านจับใจความ จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน พิจารณาและให้คะแนนซึ่งผลการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง ทุกข้อเท่ากับ 1.00 และผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อคิดเห็นว่าการจัดการเรียนรู้สามารถใช้ได้จริง มีความน่าสนใจ

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จำนวน 1 แผน ไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นห้องเรียนที่มีความสามารถใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยผลการทดลองพบว่านักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น มีส่วนร่วมในการอภิปรายมากขึ้น แต่ในขั้นตอนการสร้างความคิดของตนเองนั้นใช้เวลามากเกินไป จากนั้นนำผลการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้มาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 จำนวน 30 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัตติ)

2. แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ศึกษาทฤษฎี หลักการและวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ และเกณฑ์การประเมินผลการอ่านจับใจความจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นกำหนดโครงสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ซึ่งแบบทดสอบนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของ

Dallmann & Boer (1978: 129) ซึ่งแบ่งความสามารถในการอ่านเพื่อวัดความเข้าใจเนื้อเรื่องให้อ่านเป็น 3 ระดับ คือ ระดับข้อเท็จจริง ระดับตีความ และระดับประเมิน

2.2 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความตามโครงสร้างที่กำหนดไว้ แล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและพฤติกรรมที่ต้องการวัด รวมทั้งความถูกต้องในการใช้ภาษา แล้วปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.3 นำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงแล้วไปตรวจสอบหาความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ที่มีความเชี่ยวชาญด้านเนื้อหา เรื่องการอ่านจับใจความ จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน พิจารณาและให้คะแนน ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปถือว่าใช้ได้ ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ผู้วิจัยได้เลือกข้อทดสอบที่ 1-21 และ 23-40 ซึ่งมีความดัชนีสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ คืออยู่ระหว่าง 0.67-1.00 นอกจากนี้ปรับคำถามและแก้ไขตัวเลือก ตลอดจนปรับการใช้คำให้เป็นระบบเดียวกัน

2.4 นำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 30 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัตติ) จากนั้นนำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความมาตรวจให้คะแนน แล้ววิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพรายข้อ โดยหาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก พบว่ามีข้อสอบจำนวน 30 ข้อ ที่มีค่าความยากง่ายรายข้ออยู่ระหว่าง 0.23-0.78 และค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.23-0.77 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2.5 นำข้อสอบที่มีคุณภาพ จำนวน 30 ข้อ มาวิเคราะห์ค่าความเที่ยง (reliability) โดยใช้สูตร KR-20 ของ Kuder-Richardson ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์แบบสอบ (Test Analysis Program: TAP) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.92

2.6 นำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความซึ่งได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 จำนวน 30 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัตติ)

3. แบบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ศึกษาหนังสือ ตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างแบบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ แล้วเลือกแนวคิดการวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ โดยผู้วิจัยเลือกกรอบแนวคิดของ Center for Media Literacy (2008) เนื่องจากมีเนื้อหาครบตามองค์ประกอบของการรู้เท่าทันสื่อ ประกอบด้วย ทักษะการเข้าถึง ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการประเมินสื่อ ทักษะการสร้างสรรค์ และทักษะการมีส่วนร่วม

3.2 กำหนดจำนวนข้อคำถามและโครงสร้างแบบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ โดยจำแนกเป็นสถานการณ์ แล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจพิจารณาความเหมาะสม โดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เสนอแนะให้แก้ไขสำนวนภาษาในแบบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ

3.3 สร้างแบบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ตามโครงสร้างที่กำหนดไว้ โดยมีลักษณะเป็นแบบประเมินมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ตรวจสอบค่าความสอดคล้อง เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ในการถามโดยพิจารณาและให้คะแนน คำนวณได้ค่าดัชนีความสอดคล้องทุกข้อเท่ากับ 1.00

3.4 นำแบบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 30 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวดี) เพื่อคำนวณค่าความเที่ยง (reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (Cronbach alpha coefficient) คำนวณได้ค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.94

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประเมินความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง (pre-test) โดยใช้แบบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ให้เวลา 20 นาที และวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ก่อนการทดลอง (pre-test) ของกลุ่มทดลอง โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้เวลา 50 นาที

2. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยตามแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มทดลอง โดยใช้เวลาจัดการเรียนการสอน 4 สัปดาห์ โดยสอนสัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง ชั่วโมงเรียนละ 60 นาที รวมเวลาที่ใช้ในการทดลองก่อนเรียนและหลังเรียนทั้งสิ้น 18 ชั่วโมง ผู้วิจัยบันทึกการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ทุกชั่วโมง เพื่อนำไปใช้อภิปรายผลการวิจัย

3. ประเมินความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลอง (post-test) โดยใช้แบบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ให้เวลา 20 นาที และวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้หลังการทดลอง (post-test) ของกลุ่มทดลอง โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้เวลา 50 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยดำเนินการ ดังนี้

1. วิเคราะห์คะแนนความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบที (dependent t-test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

2. วิเคราะห์คะแนนของแบบวัดความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบที (dependent t-test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์คะแนนความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้แนวการสอนของจังหวัดอะคิตะ

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้แนวการสอนของจังหวัดอะคิตะ (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)

(n = 30)

การทดลอง	\bar{X}	S.D.	\bar{d}	$S_{\bar{d}}$	t	Sig.
ก่อนการจัดการเรียนรู้	17.73	4.05	2.07	0.52	3.97*	.000
หลังการจัดการเรียนรู้	19.80	3.78				

* p < .05

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนความสามารถด้านการอ่านจับใจความก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.73 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.05 และคะแนนความสามารถด้านการอ่านจับใจความหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.78 เมื่อตรวจสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้สถิติทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (dependent t-test) พบว่าคะแนนความสามารถด้านการอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2. ผลการเปรียบเทียบการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้แนวการสอนของจังหวัดอะคิตะ

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้แนวการสอนของจังหวัดอะคิตะ (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)

(n = 30)

การทดลอง	\bar{X}	S.D.	\bar{d}	$S_{\bar{d}}$	t	Sig.
ก่อนการจัดการเรียนรู้	2.49	10.77	5.27	2.22	2.38*	.024
หลังการจัดการเรียนรู้	2.67	6.09				

* p < .05

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 10.77 และคะแนนความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.09 เมื่อตรวจสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้สถิติทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (dependent t-test) พบว่าคะแนนความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความและการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยประยุกต์ใช้แนวการสอนของจังหวัดอะคิตะ สามารถนำมาสู่การอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้แนวการสอนของจังหวัดอะคิตะที่มีต่อความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้แนวการสอนของจังหวัดอะคิตะ สามารถพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนได้ เนื่องจากเป็นแนวการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้คิดผ่านการอภิปรายกันเป็นคู่ เป็นกลุ่ม หรือทั้งชั้นเรียน นักเรียนจะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเกี่ยวกับหัวข้อการเรียนรู้ที่กำหนดขึ้นเอง โดยกิจกรรมการสอนทั้ง 4 ขั้นตอน ล้วนส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนได้ กล่าวคือ

ขั้นตอนที่ 1 ตั้งข้อสังเกตในการเรียนรู้ โดยครูให้นักเรียนสังเกตสถานการณ์ที่ครูกำหนด อาทิ การเล่นเกม การสังเกตรูปภาพหรือบัตรคำ การตอบคำถามพัฒนาการคิด การอ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การอ่านวรรณคดีและวรรณกรรม ทำให้นักเรียนเริ่มตั้งข้อสังเกตด้วยตนเอง เกิดความสงสัยใคร่รู้ในสิ่งที่ครูนำเสนอหรือสร้างสถานการณ์ขึ้นมา จากนั้นครูใช้คำถามพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง เช่น คำถาม “ทำไม” “เพราะเหตุใด” “อย่างไร” เป็นต้น ในขั้นตอนนี้เองที่ทำให้นักเรียนเกิดประกายความคิดเป็นของตนเองในเรื่องนั้น ๆ สนใจต่อบทเรียน และมีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาเรียนรู้ต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 สร้างความคิดของตนเอง เน้นการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนแต่ละคนมีความรอบรู้ในบทเรียนนั้น ๆ ด้วยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่จะสร้างความคิดของตนเองโดยการวาดรูปตามความเข้าใจ การเขียนบันทึกบนกระดานหรือสมุด และการพูดแสดงความคิดเห็นของตนเองหน้าชั้นเรียน ทั้งนี้ในการสร้างความคิดของแต่ละคนจะถูกแรงขับด้วยเงื่อนไขของเวลา ซึ่งพบว่านักเรียนสามารถคิดหรือตอบคำถามจากสถานการณ์ที่กำหนดของครูได้ในเวลาอันสั้น นักเรียนหลายคนมีส่วนร่วมในการแสดงออกมากขึ้น เพราะรู้สึกสนุกเสมือนได้เล่นเกมการแข่งขัน สอดคล้องกับคณะกรรมการการศึกษาจังหวัดอะคิตะ (2559: 2) ที่กล่าวถึงแนวทางการสอนของจังหวัดอะคิตะที่เน้นฝึกให้นักเรียนเป็น “เด็กที่รู้จักตั้งคำถาม” ในสถานการณ์ต่าง ๆ ทำให้เกิดความใฝ่รู้ ความกระตือรือร้นที่จะหาคำตอบ เกิดความสนใจในการอ่านบทอ่านมากขึ้นเพื่อตอบข้อคำถามของตนเอง โดยการตั้งคำถาม การสังเกตสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ช่วยให้นักเรียนสามารถตั้งข้อสังเกตและสร้างความคิดด้วยตนเองได้ ส่งผลให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในบทอ่านมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของอรพัทธ์ ศิริแสง (2558: 68) ที่เน้นให้นักเรียนได้เริ่มต้นสังเกตจากภาพ คำศัพท์ และบริบทแวดล้อมก่อนการอ่าน ถามนำก่อนการอ่าน ทำความเข้าใจคำศัพท์ก่อนการฝึกอ่านจับใจความ ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจบทอ่านมากขึ้นและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น จากการจัดการเรียนรู้ใน 2 ขั้นตอนนี้เองเป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการอ่านจับใจความ ง่ายสำหรับการปลูกฝังความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการอ่านจับใจความในขั้นตอนต่อไป และผลสุดท้ายคือนักเรียนสามารถนำเนื้อหาความรู้

ทั้งจากในบทเรียนและนอกบทเรียนมาใช้ในการดำรงชีวิต นำข้อคิดมาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับตนเองในชีวิตจริงได้

ขั้นตอนที่ 3 อภิปรายกันเป็นคู่ กลุ่ม หรือทั้งชั้นเรียน เป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้นักเรียนมีความมั่นใจในการอภิปรายและแสดงความคิดเห็นมากขึ้น มีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น ส่งผลให้มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และฝึกฝนทักษะด้านการอ่านจับใจความ โดยหลังจากที่นักเรียนได้ทราบหัวข้อการเรียนรู้แล้ว ครูก็สอนหลักการอ่านจับใจความ จากนั้นมอบหมายงานให้นักเรียนได้ฝึกอ่านจับใจความสำคัญโดยมอบหมายให้อ่านจับใจความเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนได้ปรึกษากันว่าจะสรุปใจความจากบทอ่านในทำนองใด จากนั้นนักเรียนแต่ละคู่หรือแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียนและพิจารณาว่าการสรุปใจความจากบทอ่านที่ได้รับนั้น มีคู่ใดบ้างหรือกลุ่มใดบ้างที่เหมือนกันหรือแตกต่างกัน แล้วจึงสรุปผลการอภิปรายของทั้งชั้นเรียนโดยอาจจะเขียนสรุปบนกระดานดำ หรือตัวแทนนักเรียนพูดสรุปหน้าชั้นเรียน จากการสังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนเมื่อได้ทำงานเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม นักเรียนจะมีความสุขมากกว่าการทำงานคนเดียว นักเรียนได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในสิ่งที่อ่านกับเพื่อน เมื่อทำงานกลุ่มนักเรียนได้รู้จักการแบ่งหน้าที่ในการทำงานให้สำเร็จ รู้จักรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน ยอมรับความสามารถของเพื่อน เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เมื่อสมาชิกในกลุ่มคนใดมีปัญหาไม่เข้าใจในบทอ่าน สมาชิกในกลุ่มจะคอยสอนจนเพื่อนเข้าใจงานสำเร็จด้วยดี สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐภัทร ปันปิ่น (2559: 66-67) ที่เน้นให้นักเรียนได้ฝึกอ่านจับใจความแบบจับคู่ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้อภิปรายกัน มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นของตนเอง ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะการอ่านจับใจความดีขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นเช่นเดียวกัน

ขั้นตอนที่ 4 ทบทวนเนื้อหาและวิธีการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการคิดหาวิธีการทบทวนกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเอง โดยนักเรียนแต่ละคนจะมีเทคนิควิธีที่ทำให้ตนเองได้เข้าใจในการอ่านจับใจความมากยิ่งขึ้น ซึ่งหลังจากที่นักเรียนได้เรียนรู้หลักการอ่านจับใจความ ได้ฝึกการอ่านจับใจความเป็นคู่หรือเป็นกลุ่มไปแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการทบทวนเนื้อหาด้วยตนเอง นักเรียนจะได้รับมอบหมายงานจากครูเป็นรายบุคคลให้สรุปใจความสำคัญจากบทอ่านที่ครูเตรียมมาหรือบทอ่านที่นักเรียนสนใจตามหัวข้อการเรียนรู้ที่กำหนด นักเรียนแต่ละคนจะออกแบบหรือสร้างสรรค์ชิ้นงานในการสรุปใจความออกมาตามวิธีการของตนเอง ซึ่งจะสร้างสรรค์แบบใดก็ได้ที่ทำให้ตนเองนั้นเข้าใจในบทอ่านและสรุปใจความสำคัญออกมาด้วยภาษาของตนเองดีที่สุด อาทิ การวาดรูปเพื่อสรุปใจความสำคัญ การเขียนแผนผังความคิด การเขียนสรุปประเด็นเป็นหัวข้อ ๆ ทั้งนี้ในการจัดบันทึกจะต้องยึดรูปแบบตามแนวการสอนของจังหวัดอะคิตะ โดยครูจะใช้กระดานดำติดสื่อการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ สะดวกในการบันทึกความรู้ รวมถึงสร้างระเบียบในการจัดการเก็บรวบรวมความรู้ของนักเรียนด้วย ซึ่งการจัดบันทึกถือเป็นเทคนิคสำคัญของแนวการสอนของจังหวัดอะคิตะที่มีส่วนทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของนพมาศ พุ่มฉวี (2550: 148) ที่วัดประเมินการเรียนรู้ด้วยการจัดบันทึกพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านคำศัพท์ การเขียนคำศัพท์ และการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น อีกทั้งการนำเสนอหน้าชั้นเรียนที่ทำให้เห็นความสามารถของนักเรียนในการกล้าแสดงออก

กล้าแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างจากเพื่อน ๆ ทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ มากขึ้น แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจที่ลึกซึ้ง สามารถเสนอแนะสิ่งที่เป็นประโยชน์นอกเหนือจากบทเรียนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวภา ช่วยแก้ว (2557: 90-91) ที่เน้นการใช้แบบฝึกหัดหรือใช้สถานการณ์ใหม่ มาช่วยพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้านการอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เช่นเดียวกัน

จากการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าทั้ง 4 ขั้นตอนนี้ ทำให้นักเรียนสามารถจัดลำดับขั้นตอนในการอ่าน จัดลำดับความคิดได้อย่างเป็นระบบ ครูมีการใช้กระดานดำอย่างเป็นระบบตั้งแต่เริ่มการจัดการเรียนรู้ บูรณาการในทุกขั้นตอนของแผนการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้นักเรียนมีการจดบันทึกลงในสมุดอย่างเป็นระบบ เช่นเดียวกัน นอกจากนี้ยังมีเงื่อนไขเรื่องการจับเวลาในการทำกิจกรรมแต่ละช่วงเพื่อฝึกระเบียบวินัยของนักเรียน และเพื่อให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ในแต่ละชั่วโมง โดยภาพรวมผลจากการดำเนินการตามขั้นตอนนักเรียนมีความเข้าใจและสนใจบทอ่านประเภทที่มีขนาดยาวได้ และจดจำสาระสำคัญจากบทอ่านได้ถูกต้อง กระชับ และได้ใจความมากขึ้น ส่งผลให้เมื่อทำแบบทดสอบจึงสามารถทำคะแนนได้ดีขึ้นจากเดิม จะเห็นว่าการประยุกต์ใช้แนวการสอนของจังหวัดอะคิตะ สามารถช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนให้สูงขึ้น ไม่ว่าจะประยุกต์ใช้กับวิชาใดก็มีผลการเรียนที่ดีขึ้น ดังงานวิจัยของสุภาพร พิมพ์บุษผา (2552) ที่ประยุกต์ใช้ในวิชาคณิตศาสตร์ ผลวิจัยพบว่านักเรียนมีคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนเรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวสูงกว่าก่อนเรียน ระดับความพึงพอใจมีผลต่อการจัดการเรียนการสอนเรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับงานวิจัยของไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2561) เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาแนวคิดของแนวทางการสอนของจังหวัดอะคิตะ จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวทำให้เห็นว่างานวิจัยเกี่ยวกับแนวการสอนของจังหวัดอะคิตะประสบความสำเร็จด้วยดี

2. ผลการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้แนวการสอนของจังหวัดอะคิตะที่มีต่อความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้แนวการสอนของจังหวัดอะคิตะ สามารถพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนได้ เนื่องจากนักเรียนได้รับการส่งเสริมและสร้างความตระหนักรู้อย่างต่อเนื่องในเรื่องความรู้ความเข้าใจในการรับสารและส่งสารเพื่อการรู้เท่าทันสื่อตั้งแต่ขั้นตอนแรก ซึ่งในขั้นตอนที่ 1 ตั้งข้อสังเกตในการเรียนรู้ และขั้นตอนที่ 2 สร้างความคิดของตนเอง เป็นขั้นตอนที่ทำให้นักเรียนสามารถสังเกตคำศัพท์ หรือบริบทของบทอ่านอิเล็กทรอนิกส์ได้ โดยครูใช้กระดานดำเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ติดบัตรคำ รูปภาพ แผนผังความคิดจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้สังเกตและมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง จนนักเรียนเกิดความคิดเป็นของตนเอง สอดคล้องกับองค์ประกอบของการรู้เท่าทันสื่อ 5 องค์ประกอบ (Center for Media Literacy, 2008) ดังนี้ 1) ทักษะการเข้าถึง (access skill) 2) ทักษะการวิเคราะห์ (analyze skill) 3) ทักษะการประเมินสื่อ (evaluate skill) 4) ทักษะการสร้างสรรค์ (create skill) 5) ทักษะการมีส่วนร่วม (participate skill) จะเห็นได้ว่าในขั้นตอนที่ 1 และ 2 นักเรียนจะเกิดทักษะการเข้าถึง และทักษะการวิเคราะห์ จากกระบวนการตั้งข้อสังเกตจากการอ่าน การคิด

วิเคราะห์เหตุผล ความน่าเชื่อถือของสื่อจากบทอ่าน เมื่อสามารถอ่านจับใจความและคิดตัดสินใจอย่างมี วิจารณ์ญาณได้จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่อ่าน นักเรียนจะเกิดทักษะการประเมินสื่อ ทักษะการสร้างสรรค์ และ ทักษะการมีส่วนร่วม สอดคล้องกับปกรณัม ประจัญบาน และอนุชา กอนพวง (2559: 13) ที่ให้ความหมายของ การรู้เท่าทันสื่อว่าเป็นความรู้ความเข้าใจอันเกิดจากการสังเกต จดจำ วิเคราะห์สื่อจนสามารถประมวลเป็น ความคิดของตนเองได้ สามารถพิจารณาตัดสิน ประเมินค่าได้อย่างมีวิจารณ์ญาณในการเลือกรับสื่อต่าง ๆ ดังเห็นได้ชัดเจนในขั้นตอนที่ 3 อภิปรายกันเป็นคู่ กลุ่ม หรือทั้งชั้นเรียน นักเรียนจะได้ใช้ความรู้ที่มีอภิปรายถึง เนื้อหาความรู้จากการสรุปใจความสำคัญและการวิธีการนำเสนอผ่านสื่อต่าง ๆ นักเรียนได้เกิดความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับสื่อและเทคโนโลยีที่นอกเหนือจากบทเรียน เมื่อครูมอบหมายให้นักเรียนหาบทอ่านจากสื่อ อิเล็กทรอนิกส์มาจับใจความ นักเรียนก็สามารถพิจารณาเลือกบทอ่านที่ถูกต้องเหมาะสมตามหลักจริยธรรม และคุณธรรมได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของประพรรณ พละชีวะ, อังคนา กรัณยาธิกุล, ดนุชา สลึงค์ และ เลอลักษณ์ โอทกานนท์ (2560: 28) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาตอนปลาย ซึ่งพบว่าควรเป็นกิจกรรมกลุ่ม ที่ช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมกัน ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้เท่าทันสื่อมากยิ่งขึ้น ในขั้นตอนที่ 4 ทบทวนเนื้อหาและวิธีการเรียนรู้ นักเรียนจะต้องใช้ทักษะการประเมินสื่อ และทักษะการสร้างสรรค์สื่อควบคู่กับการพิจารณาเนื้อหาของ ข้อความที่มีประโยชน์ให้แก่เพื่อน ๆ ซึ่งต้องพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ และมีวิจารณ์ญาณก่อนที่เผยแพร่ ข้อมูลสู่สาธารณะ โดยลักษณะและรูปแบบวิธีการทบทวนเนื้อหาและวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายนั้นส่งผลให้ นักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อที่มากขึ้น ดังงานวิจัยของ Potter (2005: 116) และงานวิจัยของ Kupersmidt (2010: 530) ที่พบว่าการพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนโดยใช้รูปแบบที่หลากหลายส่งผลให้ นักเรียนมีการพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อมากขึ้น จากเหตุผลและข้อสนับสนุนดังกล่าวข้างต้น พบว่า สิ่งที่จะช่วย ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนให้ดีขึ้น คือ การฝึกทักษะการอ่านจับใจความ เนื่องจากเป็นทักษะขั้นพื้นฐานในการรับสารส่งสารในเบื้องต้น ถ้านักเรียนสามารถอ่านจับใจความได้ดี จะทำ ให้เรียนรู้และทำความเข้าใจสื่อต่าง ๆ ได้ดี รวมถึงสามารถใช้สื่อ เผยแพร่สื่อ หรือสร้างสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้ สัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ของตนเองได้

ดังนั้น จากผลการอภิปรายข้างต้น จึงสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้แนวการสอนของ จังหวัดอะคิตะ เป็นการสอนที่ช่วยพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความแก่นักเรียน แล้วยังส่งผลต่อ การรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความและการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยประยุกต์ใช้แนวการสอนของจังหวัดอะคิตะ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ผู้วิจัยมี ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านจับใจความสูงขึ้น โดยครูต้องอธิบายการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้แนวการสอนของจังหวัดอะคิตะ ให้นักเรียนเข้าใจและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ ก่อนการจัดการเรียนรู้ เพื่อนักเรียนจะได้มีจุดมุ่งหมายในการอ่าน เข้าใจวิธีการสอนของครูและดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ผลจากการวิจัยพบว่านักเรียนมีวินัยมากขึ้นสังเกตจากทำกิจกรรมและใบงานต่าง ๆ ดังนั้นครูควรจัดการเวลาในแต่ละกิจกรรมให้ชัดเจน จับเวลาในทุกช่วงของกิจกรรม จะทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในทุกชั่วโมง และมีวินัยในตนเองมากยิ่งขึ้น รวมถึงฝึกความซื่อสัตย์ ไม่เอาเปรียบเพื่อน ๆ แม้กระทั่งเรื่องการทำงาน
3. นักเรียนให้ความสนใจในการทำงานผ่านโทรศัพท์มือถือ ดังนั้นครูต้องคำนึงถึงการเลือกแอปพลิเคชันจากสื่อออนไลน์ ควรสำรวจหรือสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนก่อนจัดการเรียนรู้ว่าใช้สื่อโซเชียลประเภทใด นักเรียนจะได้ใช้แอปพลิเคชันประเภทนั้นได้ตามความสนใจ สามารถเลือกนำเสนออ่านผ่านโซเชียลที่ตนเองใช้ได้อย่างอิสระ ทั้งนี้ต้องอยู่บนหลักความถูกต้องและหลักจริยธรรมด้วย

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความที่ประยุกต์ใช้แนวการสอนของจังหวัดอะคิตะ ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคต่าง ๆ หรือร่วมกับแบบฝึกโดยพัฒนาชุดแบบฝึกให้ทันสมัยในรูปแบบสื่อมัลติมีเดียหรือบทเรียนสำเร็จรูป เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความให้สูงขึ้น
2. ควรศึกษาวิจัยการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้แนวการสอนของจังหวัดอะคิตะไปประยุกต์ใช้กับสาระอื่น ๆ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้ตามความเหมาะสม เช่น สาระการเขียน รวมทั้งสามารถนำไปบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เป็นต้น

สรุป

การวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความและการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยประยุกต์ใช้แนวการสอนของจังหวัดอะคิตะ สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้ ความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยประยุกต์ใช้แนวการสอนของจังหวัดอะคิตะ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยประยุกต์ใช้แนวการสอนของจังหวัดอะคิตะ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการการศึกษาจังหวัดอะคิตะ. (2559). **แผนปรับปรุงการสอนโดยประยุกต์ใช้วิธีการสอนเชิงรุกของจังหวัดอะคิตะ (Akita Action)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และบาทยัน อิมสำราญ. (2547). **การใช้ภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). **การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน**. กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณาการ.

ณัฐภัทร ปันปิ่น. (2559). **ผลของการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับวิธีการอ่านแบบจับคู่ ที่มีต่อทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**.

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คนยา วงศ์ธนะชัย. (2542). **การอ่านเพื่อชีวิต**. พิษณุโลก: สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.

นพมาศ พุ่มฉวี. (2550). **ผลการวัดประเมินการเรียนรู้ด้วยการจดบันทึกที่มีต่อความสามารถในการอ่าน คำศัพท์ การเขียนคำศัพท์ และการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2**.

วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัดผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บันลือ พฤกษ์วัน. (2530). **อุปเทศการสอนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาแนวบูรณาการทางการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ปกรณ ประจันบาน และอนุชา กอนพวง. (2559). **การวิจัยและพัฒนาแบบวัดทักษะในศตวรรษที่ 21 ด้านการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา**. พิษณุโลก: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ประพนธ์ เรืองณรงค์. (2545). **ชุดปฏิรูปการเรียนรู้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยช่วงชั้นที่ 1 (ป.1-3)**. กรุงเทพฯ: ประสานมิตร.

ประพรพรรณ พละชีวะ, อังคนา กรันยาธิกุล, ดนุชา สลึงค์ และเลอลักษณ์ โอทกานนท์. (2560, กันยายน-ธันวาคม). **แนวทางการพัฒนากิจกรรมการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย**.

วารสารวิจัยรำไพพรรณี, 11 (3), 23-30.

ผะอบ โปษกฤษณะ. (2532). **ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย (พิมพ์ครั้งที่ 4)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรพิทยา.

พรทิพย์ เย็นจะบก. (2552). **ถอดรหัส ลับความคิด เพื่อการรู้เท่าทันสื่อ**. กรุงเทพฯ: ออฟเซ็ทครีเอชั่น.

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2561). **สกศ. ถอดโมเดล “อะคิตะ” ประยุกต์วิธีสอนเด็กไทย**. ค้นเมื่อ 13 กรกฎาคม 2561, จาก <https://mgronline.com/qol/detail>

รัญจิต แก้วจำปา. (2544). **ภาษาไทย 1**. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน. (2561). **รายงานข้อมูลผลการทดสอบทางการศึกษา**

ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2561. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2562). **ผลการประเมิน PISA 2018: นักเรียนไทยวัย 15 ปี รู้และทำอะไรได้บ้าง**. ค้นเมื่อ 1 มิถุนายน 2563, <https://pisathailand.ipst.ac.th/issue-2019-48/>

สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน และเครือข่ายการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองประชาธิปไตย. (2559). **เอกสารประกอบการประชุมโต๊ะกลม การพัฒนา กรอบแนวคิด และหลักสูตรการรู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศ และดิจิทัล เพื่อสร้างพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 1. (2561). **รายงานผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. (2556).

100 เรื่องน่ารู้ ผู้บริโภคสื่อวิทยุ โทรทัศน์. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ.

สุขใจ ประเทืองสุขเลิศ. (2549). **การรับรู้ของคนไทยเกี่ยวกับความสำคัญของการรู้เท่าทันสื่อในยุคโลกาภิวัตน์**. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวารสารสนเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุภาพร พิมพ์บุษผา. (2552). **การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยประยุกต์ใช้วิธีการสอนเชิงรุกของจังหวัดอะคิตะ (Akita Action)**.

วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

เสาวภา ช่วยแก้ว. (2557). **การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยแบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิค KWLH PLUS**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อรพัทธ์ ศิริแสง. (2558). **การศึกษาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ใช้วิธีสอนอ่านแบบ MIA**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อัชฎา พลอยโสภณ และมฤษฎ์ แก้วจินดา. (2559). **การปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิดเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร. วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์**.

Aspen Media Literacy Leadership Institute. (1992). **Medialit**. Retrieved 5 November 2019, from <http://www.medialit.org/readingroom/what-media-literacy-definitionand-more>

Bazzalgette, C. (2007). **Resources in EUOPA. Media literacy questionnaire**. Retrieved 20 November 2019, from http://ec.europa.eu/avpolicy/media_literacy/docs/contribution/uk/10_41_bazal_uk.pdf

- Center for Media Literacy. (2008). **Literacy for the 21st century: An overview & orientation guide to media literacy education** (2nd ed.). Malibu. CA: Center for Media Literacy.
- Dallmann, M. & Boer, J. J. (1978). **The teaching of reading**. New York: Holt.
- Hobbs, R. (2007). **Measuring the acquisition of media-literacy skills: Reading research quarterly**. Retrieved 21 November 2019, from <http://renehobbs.org/RRQ/Hobbs%20and%20Frost%20RRQ%202003.pdf>Bazzalgette
- Kupersmidit, J. B. (2010, September). Media literacy education for elementary school substance use prevention: Study of media detective 2010. **Pediatrics**, **126** (3), 525-531.
- Potter, W. J. (2005). **Media literacy**. Thousand Oak: Sage.
- Smith, R. H., Carroll, A. B., Kefalas, A. G. & Watson, H. J. (1980). **Management: Making organizations perform**. New York: Macmillan.
- Tallim, J. (2003). **Media literacy awareness network: What is media literacy**. Retrieved 4 November 2019, from http://mediaawareness.ca/english/teachers/media_literacy/what_is_media_literacy.cfm